

راهنمای تدوین طرح درس Lesson Plan

راهنمای تدوین طرح درس Lesson Plan

مراحل اصلی تحلیل و تنظیم طرح آموزشی

- ۱- تحلیل و تنظیم اهداف آموزشی
- ۲- تحلیل و تعیین موقعیت آموزشی
- ۳- تحلیل و تعیین محتوا، روش و وسیله کمک آموزشی
- ۴- تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

گام اول: تحلیل و تنظیم اهداف آموزشی

- هدف‌های آموزشی، بیان‌کننده وضعیت مطلوب یادگیرنده در یک رویداد آموزشی هستند. هدف‌های آموزشی از نظر ماهیت و زمان تحقق متفاوت‌اند، و به سه گروه کلی تقسیم می‌شوند.
- ۱- اهداف آرمانی یا غایی (Aims): در سطح کلان برنامه‌ریزی آموزشی مورد توجه هستند و به مجریان برنامه‌های آموزشی (مدرسين) چندان ارتباطی ندارد.
  - ۲- اهداف کلی (Goals) هدف‌های کلی آموزشی اهدافی هستند که در پایان یک دوره آموزشی تحقق یابند.
  - ۳- اهداف عینی (Objective)
- این اهداف، اهدافی هستند که در فرآیند اجرا بسیار حائز اهمیت هستند و مجریان برنامه‌های درسی و مدرسين باید بر اساس این اهداف سازمان‌دهی کنند.

هدف‌های مفید و قابل وصول باید چهار ویژگی داشته باشند:

- ۱) دانشجو محور (مخاطب یادگیرنده) باشند
- ۲) توصیفی از نتایج یادگیری باشند.
- ۳) صریح و قابل فهم باشند.
- ۴) قابل مشاهده و اندازه‌گیری باشند.

مراحل نگارش هدف‌های آموزشی:

- ۱- تعیین هدف یا هدف‌های کلی
- ۲- تبدیل اهداف کلی به اهداف میانی (رئوس مطالب)
- ۳- تبدیل هدف‌های میانی به هدف‌های عینی و قابل مشاهده
- ۴- بازنگری و تنظیم مجدد اهداف آموزشی

تعیین هدف یا هدف‌های کلی آموزشی

هدف‌های کلی آموزشی اهدافی هستند که در پایان یک دوره آموزشی تحقق یابند. و معمولاً به صورت عبارت‌های کلی مطرح می‌شوند. این اهداف در طی دوره قابل ارزشیابی نیستند. با افعال کلی تدوین می‌شوند مانند: یاد بگیرد، آشنا شود، بفهمد، بداند و.....

دانشجو مهارت‌های مقدماتی بالینی را کسب نماید

روش‌های پیشگیری از بارداری را بشناسد

با آناتومی تنه آشنا شود

و سایر افعال کلی مانند: لذت بردن دانستن

آشنا شدن فهمیدن

ارزش‌گذاری درک کردن

تصدیق کردن کسب کردن

دوست داشتن باور کردن

تمایل داشتن قدردانی کردن

از عهده برآمدن فکر کردن

بشناسد

تبدیل هدف‌های کلی به اهداف میانی:

هدف‌های میانی از هدف‌های کلی سرچشمه می‌گیرند، اما نسبت به آن‌ها محدودتر و مشخص‌تر، و نسبت به هدف‌های عینی جامعیت و شمول بیشتری دارند.

اجزاء مختلف فرمولاسیون فرآورده‌های دارویی

آناتومی دستگاه تنفس

تبدیل هدف‌های جزئی به هدف‌های عینی و قابل مشاهده

هدف‌های آموزشی عینی به آن دسته از هدف‌ها گفته می‌شود که نوع رفتار و قابلیت‌هایی را که انتظار داریم دانش‌جو پس از یک فعالیت آموزشی به آن‌ها برسند، مشخص می‌کنند. اولین پیش‌نیاز برای نوشتن یک هدف عینی صراحت و قابل فهم بودن آن است، برای نوشتن هدف‌های عینی باید از افعالی استفاده کرد که نتوان بیش از یک معنا از آن‌ها استنباط کرد.

تحلیل کردن صحبت کردن

پیش‌بینی کردن فهرست کردن

تعیین کردن انتخاب کردن

توضیح دادن نوشتن

معجزا کردن محاسبه کردن

استنباط کردن آزمایش کردن

تقسیم کردن کشیدن

ویژگی‌های هدف‌های عینی خوب تعریف شده

۱- رفتار مورد انتظار باید صریح دقیق و قابل مشاهده باشد.

۲- موقعیتی که رفتار باید در آن مشاهده شود (انجام گیرد) مشخص شده باشد.

۳- سطح اجرا (درجه موقعیت) باید دقیقاً مشخص باشد.

ترکیبات پیشتاز گلیکوزیدها را نام ببرد
عوارض و فواید مینی پیل را مقایسه کند.
معرف‌ها و واکنش‌های مهم را لیست کند
عروق اصلی قلب را بر روی مولاژ نشان دهد.
خواص فیزیکی و شیمیایی گلیکوزیدها را شرح دهد
PID را تعریف نماید.

گام دوم: تحلیل موقعیت آموزشی

۱- وقایع و تجارب یادگیری را تعیین کنید.

۲- رابطه بین هدف‌ها را مشخص کنید.

۳- رفتار ورودی را پیش‌بینی کنید.

۴- ارزشیابی تشخیصی را اجرا کنید.

۵- اولین گام آموزشی را معین کنید.

گام سوم: تحلیل و تعیین محتوا، روش و وسایل کمک آموزشی

مسلم است که اگر محتوا، روش و وسایل متناسب یا هدف‌ها انتخاب و تنظیم نشوند - حتی اگر هدف‌های آموزشی دقیق و خوب تنظیم شده باشند - فعالیت‌های آموزشی هرگز دانشجویان را به آنچه باید برسند، هدایت نخواهد کرد.

تهیه و تنظیم محتوای آموزشی:

یکی از اصول مهمی که باید در طراحی آموزشی مورد توجه قرار گیرد، تهیه و تنظیم محتوای آموزشی است. به‌طور کلی اصول و ضابطه‌هایی که در تهیه و تنظیم محتوای آموزشی باید در نظر گرفته شود، عبارت‌اند از:

۱- متناسب با اهداف آموزشی

۲- میزان، علاقه و رغبت و توانایی دانشجوی

۳- مفاهیم، اصول و قوانین هر علم

۴- ساخت علوم مختلف

۵- توالی مطالب

۶- تازگی موضوع

۷- پروراندن مفاهیم اساسی و روش‌ها

روش تدریس:

روش تدریس استاد کلید یادگیری دانشجوی است. از مهم‌ترین ویژه گیهای تدریس: هدف‌دار، نظام‌دار، متقابل، پویا و پاسخگو به نیازهای فراگیران بودن را می‌توان نام برد. بر اساس استراتژی آموزشی متناسب با اهداف و حیطه آموزشی می‌توان از روش‌های مختلف از جمله: سخنرانی تعاملی، بحث گروهی، حل مسئله، پرسش و پاسخ، clinical Demonstration، گزارش صبحگاهی و..... استفاده نمود

وسایل آموزشی:

کلیه وسایل و امکاناتی که به یادگیری بهتر و تفهیم مطالب کمک می‌نماید انواع وسایل کمک آموزشی نورتاب و غیر نورتاب: تخته، مولاژ، ماکت، پروژکتور اورهد، پروژکتور اسلاید، ویدیو پروژکتور و.....

معیارهای انتخاب وسایل آموزشی :

ویژگی های آموزشی وسیله: وسایلی که انتخاب می شوند باید علاوه بر ارائه انتقال مطالب و مفاهیم جدید، در صورت لزوم امکان تکرار فراگرفته گذشته را نیز فراهم آورند و علاقه دانشجو را نسبت به موضوع آموزش جلب کنند، و این توجه را تا پایان فعالیت های آموزشی حفظ نمایند، علاوه بر این کیفیت یادگیری را افزایش دهند و دانشجو را به پاسخگویی و ابراز واکنش تشویق کنند.

ویژگی های فنی وسیله: مهم ترین ویژگی های فنی یک وسیله آموزشی را می توان به صورت زیر خلاصه کرد.

۱- توانائی انتقال پیام موردنظر

۲- قابلیت حمل و نقل (قابلیت جابه جا کردن)

۳- سهولت کاربرد

۴- سهولت دست کاری و تعمیر

۵- قابلیت رجوع (رجوع پذیری

امکانات اجرائی: مهم ترین عواملی که در اجرا پذیری وسایل آموزشی تأثیر می گذارند عبارت اند از

۱- تعداد فراگیران

۲- وضعیت و اندازه کلاس

۳- زمان لازم

۴- در دسترس بودن

۵- اقتصادی بودن

گام چهارم : تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

۱- تغییرات و توانایی موردنظر چه به صورت هدف های نوشته شده و چه در ذهن معلم باشد باید دقیقاً تعریف شود.

۲- تعیین معیار موفقیت یادگیرنده که برای قضاوت درباره عملکرد او مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۳- سرانجام باید، با توجه به انتظاراتی که مدرس از بازده دارد، نوع سؤال را مشخص کنیم.

انواع آزمون برای اهداف شناختی بر اساس لایه های حیطه شناختی و عمق یادگیری انتخاب و تدوین می گردد.

• آگاهی، دانش (Tax1)

• تحلیل ؛ نتیجه گیری (Tax2)

• قضاوت ؛ ارزشیابی (Tax3)

در یک امتحان از هر توکسونومی چه تعدادی باشد؟ چپش سؤالات از ساده به مشکل و متناسب باهدف باشد.

انواع سؤالات حیطه شناختی

سؤالات عینی : چند گزینه ای MCQ، صحیح-غلط True False، و.....

سؤالات تشریحی (Essay)

آزمونه ای حیطه مهارتی

یک آزمون عملی چنان آزمونی است که دانشجو را وادار می کند یک وظیفه حرفه ای را در شرایط واقعی یا مشابه با شرایطی که باید فعالیت های حرفه ای خود را در آینده در آن اجرا کند آن را انجام دهد مانند آزمونهای OSCE, OSPE, PMP, Port folio, Simulated performance, performance Test، .....

با توجه به اندازه گیری حیطه های یادگیری و نوع مهارت نوع آزمون انتخاب می گردد.

Miller - Van der Vleuten learning assessment pyramid

